

KELETTŐL -- NYUGATIG

WINNIPEG, december 4.

A kanadai magyarság problémájában lassankint mind gyakrabban tolu előtérbe a Nyugat és Kelet kérdése. Mi ebben az ügyben kezdettől fogva azt az álláspontot foglaltuk el, hogy földrajzilag amugyis erősen szét van szaggatva az aránylag kis számú kanadai magyarság és éppen ezért nem lehet különbséget tenni keletkanadai és nyugatkanadai magyar között, annyival is inkább, mert hiszen örökös vándoréletünkben nagyon soknak közülünk, hol a Kelet, hol pedig a Nyugat a hazája. Épén ezért a magyarság egysége szempontjából mindig nagyon károsnak tartottuk azokat a törekvéseket, amelyek a Kelet és a Nyugat kérdésének felvetésével újabb éket akartak vetni a magyarság testébe. Örömmel kell megállapítanunk, hogy amidőn a történetileg régebbi Nyugaton ma már lassan-lassan, de minő erősebben fejlődő szervezkedést, közvéleményt és erős magyar sajtót találunk, ugyanakkor a Kelet is kezd öntudatra ébredni és az egyházak és a becsületes polgári alapokon megszervezett egyesületek mellett Keletkanada magyarságának is van becsületes és megbízható magyar sajtója.

Amidőn azonban mindezeket örömmel állapítjuk meg, egyúttal sajnálattal látjuk, hogy amíg Nyugatkanada magyarsága jóformán egy akarattal áll szembe mindenféle olyan törekvésekkel, amely a magyarság becsületes, nemzeti alapon álló szervezkedését célozza, Keleten van egy bizonyos csoport és érdekelttség, amely már régebben is kacérkodott az Egyesült Államok internationalista és kommunista ügynökeivel, újabb pedig testestől lelkestől eladta magát Moszkva híveinek. Ez a csoport a Hamiltonban megjelenő Kanadai Magyar Népszava vöröszászlója alatt táborozik és csupán az amerikai kontinensen elképzelhető sajtótechnikával magyarázhatjuk azt, a szinte komikus körülményt, hogy amidőn ez az újság ma már egész nyíltan vöröstanokat hirdet, ugyanakkor támogatja a kanadai konzervatív pártot is. A vörösköknek ez a sajtópolitika nem fáj, mert arra jó, hogy egy kanadai belpolitikai pártban kapjanak erős támogatást a Moszkva által a kanadai magyarság között elhíndendő bolsevik tanok. Kétfelkedi bátorkodnak azonban abban, hogy vajjon a kanadai konzervatív pártnak meg meri-e mutatni, le meri-e fordítani Subosits Viktor barátunk azokat a cikkeket is, amelyekért a newyorki Uj Előrének nyújtja be a számlát.

Keletkanadában sokkal több az elégedetlen és bizonytalan existenciájú magyar, mint a Nyugaton és ezzel magyarázható, hogy ilyen fából-vaskariká féle sajtópolitikának követője akadhát. A magyarság között, minő bármely más nemzetiség társadalmában — szintén akadnak szélsőséges elveket valló és mosdatlan szájjal beszélő elemek, ezeknek lelki szükségletét van hivatalva kielégíteni a Kanadai Magyar Népszava. Mivel azonban ilyen elem mindig volt és mindig lesz is, sokkal helyesebb, ha az ilyen felfogású újságjainkkal együtt megalkotják a magukéknak a kis bolsevik társadalmát és a magyarság józanabb és becsületesen gondolkodó nagytöbbségének testéből kioperálják a magukat és úgy fognak élni a magyarság egészséges szivéből és gyomorból táplálkozó organizmusában, mint egy kisebb jelentőségű betegség, amely jobb lenne, ha nem volna meg, de ha már meg van, túlsokat nem számít és így a néha napján való kisebb orvosi beavatkozásokon kívül sokkal többet nem érdemes vele törődni. Hogy ezzel a kérdéssel mégis foglalkozunk, annak oka az, hogy amidőn ennek a betegségnek jeleitől még nem becsülvük túl, ugyanakkor nem vesszük le szemünket a kárt okozó

bakteriumokról sem és ahol szükséges — a megfelelő ellenintézkedéseket megtegyük és rámutassunk olyan körülményekre, mint amelyek a Népszava legutóbbi számában vonták magukra a figyelmünket. Ebben a számban ugyanis a Népszava lapjának első oldalán megírja és helyesnek tartja, hogy a kanadai ukránok Kanada miniszterelnökéhez fordultak azzal, hogy fogadják hazájuknak kormányfeje lépjen közbe a Népszövetség-nél az ukrán szülőházában élő testvéreik érdekében a lengyel élynyomatás ellen.

Ugyanebben a számban a magyarság legborzalmasabb tragédiája ellen, a trianoni szerződés ellen harcoló Rothermere akciót és annak kanadai magyar híveit a sarga földig lerántja és olyan kifejezésekkel illeti, amelyeknek reprodukálására a mi újságunkban nem vállalkozunk.

Az ukránok ügye tehát fáj a hamiltoni „Magyar” Népszavának, de a magyarság rettenetes fájdalma, küzdelme, szenvedése egyszerű „világcsalás” a Kanadai „Magyar” Népszava szerint.

Aki ilyen újságot olvas, aki ennek az újságnak a fegyvertárának, az ugyancsak saját magunkat gyalázó Uj Előrének és a kettőjük által támogatott, ugynevezett Kanadai Magyar Beteg-

MEGSZÓLALT A HARMADIK ÖREGKANADÁS

A Kanadai Magyar Szövetség vadudó problémájához héten — sorrend szerint — a harmadik öreg kanadás magyar, Irányi Elek (Greenlaw, Alta.) szól hozzá. Az öreg magyar telepes sorait az alábbiakban szöszszerint közöljük:

Kelt Greenlaw, nov 21
Tisztel Szerkesztő Ur!

Ha lenne szives megengedni, hogy én is hozzá szólhassak a Kanadai Magyar Szövetség per séseihez, még idáig helyzetem és nagy elfoglaltságom nem engedte meg, hogy ehhez az igazán nagyjelentőségű intézményhez hozzá szólhassak, bármennyire is szeretném, hogy ez a mindnyájunk által olyan fontos átom válóra váljék és mint látom sajnos ez az igazán fontos kérdés is ép oly végsővel megkötődött, mint a multban megtörtént ilyen és ehhez hasonló események és mivel hogy én még nem vagyok tagja a szövetségnek, tehát, nem, mint tag, hanem, mint a szövetségen kívül álló figyelő iparkodok rá mutatni, mik azok a hibák és mik voltak az elmúlt

időkben a megtörtént hibák, hogy még ezideig semmiféle szövetség jótékonyasági, vallási avagy kulturális szempontból olyan fontos feladatok, amiknek már régen, nem most, és nem ilyen állapotban kéne lenni. Mindjárt a legfőbb hibát ki is mondom, mindig és mindenkor a felekezei villogások okozták a széthúzást közöttünk. Sajnos a jelenlegi Szövetség mi az egész jelen: csupa kapzsiság, irigység, civakodás, igen itt van rövidszavakban a kanadai magyarság szomorú története és ti testvérek, a kik csak hazánk összeomlása óta vagytok Kanadában és nem ismeritek a multat, ne okoljátok szegény, annyiszor cserben hagyott kanadai magyarságot, mert a hiba nem a nép közt keresendő mindig és mindenkor a meghitt vezér és vezetők nagyzási mániával tultelt fűtött agyvelők kapzsiság és irigység tett mindent tönkre és most kanadai magyar testvérek, ha újra hozzá fogtok vagy fogtatok ehhez a nagy feladathoz teljesen új alapokon kezdjétek és folytassátok ezt a szép eszmét, mert a történelem bizonyítja, hogy

soha semmiféle ügynökök nem vitték semmi eredményre. A leg helyesebb alap, véleményem szerint legyen az elnök régi kanadai köznépből való polgár, mert tudjuk mindnyájan, hogy az ujonnan bevándorolt magyart elég sajnós, hogy „nem kívánatos ellemnek” mondják és így nincs neki meg az az értéke illetékes helyen, mint az öreg kanadásoknak és végeredményben nem is lehet, mert egy ujonc, ha mind járt ügyes, okos is, nem lehet neki olyan érdeme, mint egy öreg katonának, és pedig az a fontos hogy az elnök csak akkor lehet elnök, hogyha a legnagyobb képzettséggel bír, mert hiszen én egy gondolom, hogy az az egyen aki csak most rukkolt be katonának nem lehet egyszerre hód nagy vagy főhadnagy bármi képzettsége van is még a körülményeket át nem ismeri az az ujonc idoszakon át nem esik, az az új bevándorló, aki most vagy mostanában jött Kanadába, nagyon egyoldalunak nézi a világot. Még nem láttam újbevándorlót, aki ne a dollárlázál jött volna Kanadába, talán egyszem azért jött, mert jó helyzete megengedte és itt akar meghonosodni örökre. Talán azt mondanám mind a kénytelenség miatt van itt és csak ezzel az elvvel, majd ha szerzek ennyi és ennyit akkor majd visszajövök vagy ha a viszonyok jobbak lesznek, szé val egy ujonan jött bevándorló nincs tisztába a helyzettel és nem is lehet tőle kívánni, mert örökké forr a feje, a két ország közötti szokás módozatai közt és minden európai szemüvegen néz, míg ellenben egy öreg meg érett eszü kanadási nyugodt és kiforrott észzel nézi és sok tapasztalatokkal bír, tehát az elnök személye nem fontos, hogy a legmagasabb képzettsége legyen, de minden bizonytalanságával valamivel rendelkezzen és legyen a tikkár világi egyén és a papok vagy a kanadai papság legyen ellenőr, hogy az a Szövetség semmiféle vallás és hazagyálázó elveket fel ne vegyen és hogy a bolsevik elveket és elvektől mentes legyen, dolgozzon a kanadai magyar papság karöltve, teljesen vallás különbség nélkül azon, hogy a saját hivatást buzditja, hogy saját hite után a legfőbb célja, hogy a kanadai magyarság és a szülőháza érdeke védelve legyen, mert csak egy esete hozok fel, ami a szivemből soha el nem muló érzéssel bír, ugyanis a békevári jubileum alkalmával történt velem, hogy egy angol család másnak nézett mint aki jelenleg vagyok és többek között elbeszélgettünk több mindenről és egyszer az angol

KAROLINA ÉS A MULT

IRTA: T. HOLLÓSY MÁRTHA

El akarta felejtteni és ha egy asszony erősen akar valamit, annak sikerülni kell. Az ura szépnek, jónak és okosnak látta és Karolina anélkül, hogy észrevette volna, átalakult. Valóban szép és okos lett.

Főként okos. A multat egészen elfeledte.

Az urának ez volt egyetlen feltevéle, mikor nőül vette:

— Karolin, én nem kérdezek semmit. Ami volt, az elmúlt. Maga abban a percben született meg, amikor én először megláttam. Az eddigi élete zűgő, hullámzó szürkecsés, melyből magán tisztán és fehérén emelkedik ki, mint Afrodité a tajtékzó habokból ... A víz cséppjei végig gyöngyöztek rózsás testén és nem hagytak nyomot a szobrász tökéletességén ... Sem Afroditénél, sem magánál ... Ez a kívánságom ...

Karolina hallgatott és keskeny, szőke homloka alatt iparkodott rendezni és megérteni a férfi gondolatait.

Ez pedig a műértő gyöngéd gondosságával gyönyörködött benne.

Elnezte ébrező nőességét, fiacskom, alkalmazkodó képességét, kacérság leple alatt pihegett. Karolina pedig elárasztva a férfi megváltó szereimével, mint jó tüköny langyos fürdőben, megfürdült, feleszméit, valóban új élet született.

Mikor már házasok voltak, fiatal nászúk szenvedélyes percelben, két vég nélküli csók, bágyadt szünetében a férfi öntudatlan kínzással újra kezdte:

— Akármilyen volt is a multban, Karolin, mindent megtudnék most bocsátani neked ... Érted? Bármilyen! Meséj el mindent, gyönyör meg, szinte szeretném, ha történt volna valami, amit nehéz lenne elfelednem ...

Tulfinomult idegzetű vágyott rá, hogy betetézze eddigi nagy lelkiségét és túlaradó hálájában megfüröszse az asszonyt.

Karolin csodálkozva nézett rá és fátyolos szemét a multba mélyesztette.

— Mi is volt hát ezekben az elmúlt években? Szegénység, küzdelem és az élet durva rohanása, amely kegyetlen lábbal végig gázolt rajta ... Szürkeség, homály, kavargó alakok ... Ebben a pilanatban már nem is emlékezett rájuk.

— Szeme tisztán ártatlanul sügárzott, amikor felelte:

— Mit gyónjak? Nem történt semmi! Vártam rád, mint a beteljesülésre és most boldog vagyok, mert te vagy az első, akivel szeretek.

Igaz volt, mert hitte!

A férfi majd megfojtotta ujjongó csókjaival. Csak most érezte, hogy mennyire félt a választól, hogy már mennyire egynek érzi magát vele.

— Mindent, mindent megbocsátottam volna és most mégis, mintha valami nyomasztó teher hagyta volna el az agyamat ... Mint mikor a szürke ködfátyol felvált a rózsásróz és mőkő

űden, tisztán csillannak fel a színek ... A két mennybolt, a te két mélyesség kékszedem, a ragyogóan sárga búzatáblák ... Hajadnak nehéz fonatal, a piros pipacsok, ajkad meleg tüze és fehér kis homlokod, melynek szürkeségén nincs többé semmi árnyék ...

— Az asszony mosolygott és türe, hogy egyenkint megcsókolja, amint sorba következtek, a szemét, haját, ajkát és keskeny homlokát.

Boldog volt.

Az ura pedig tovább tervezgetett.

— Ezután egészen magamnak akarok tégedet. Zsarnok leszek. Nem szabad mást szépre látnod, csak amit én mutatok meg neked, amit eddig még nem tudhattál, tőlem fogod megtanulni, elfelejtessz mindent, akiket én is szeretek.

Karolin megremegett és örömmel fogadkozott.

— Ami eddig volt, mindent elfelejték, csak teátalad akarok élni, látni és szeretni ... És már be is vallotta, amit ígért. Hiszen olyan könnyű volt! Az ura listenitette és neki nem kellett mást tennie, mint átengedni magát ennek a csodálatnak, amely lassan tökéletessé formálta. A képességek eddig is megvoltak, csak szunnyadoztak benne. A nyomor nem alkalmas a finomabb érzések kifejtésére ... Milyen jó is megfedekezni azokról a napokról, mikor a kenyérdarabot kettőbe kellett törnie, hogy estére is maradjon belőle és a nehéz küzdelemben fásul-

tan türte az élet s az emberek durvaságait.

Mikor férje feltalálta és kezdte megszeretni őt, azt mondta Karolinának:

— Szeretném felszívni magát mint egy virágnak az illatát, hogy tisztán és teljesen az ennyém lehessen ...

— És ez a hideg, gögös ember, látszólag merev volt és megközelíthetetlen, de is váltotta, amit tervezett.

Karolina lassanként egészen az ő lelki életét vette át. Befelé szivig kinyílt, meleg gyengédesség, az emberekhez finom és szeretetre méltó tartózkodás. Gyengéd, szőke kis alakja, mint lengő árnyék simul meg a páholyok sötét hátterén, az estélyekben nem lehetett volna előkelőbb jelenséget elképzelni nála és az emberek idővel egészen behódoltak.

Karolina úgy tudott bánni velük, mint senki más, a templomok perselyei épp úgy megérezték kis keze jószágát, mint a szegények legnagyobbáttal. Karolina szerény volt és mégis fel tűnő, mintha asszony, aki boldog gá tette az urát és a férfiak kezdtek példaképp emlegetni ...

— Nézd meg Karolinát! ... Csak éppen abból állt az egész hogy ami volt, azt el kellett felejtetni. Ebben az egyben az ura nem ismert tréfát. Adhatott bárkinnek, csak azokkal nem törődött, akikkel egyszer megosztotta a nyomort. Azokat az uccákat is kerülnie kellett, ahol valaha járt és soha sem volt szabad visszafordulnia. Mint a mesében, hol a kacsalában forgó

aranyvár semmivé foszlak egy ilyen mozdulatra.

Eleinte olyan könnyen ment, később gonosz ösztönök incselkedtek vele néha — az ifjúságod szól a hátag mögöl — de azután évek következtek és lassan már nem is emlékezett ...

Amig egy este ... Igen, — az Operából jött. Az urának a feje fájt és ő egyedül dőlt hátra, a fogat puha párnáin. A külső hideg elhomályosította a ciszolt ablakokat, de mégis felismerte ... Ez ő volt, a vén zenész, ő és senki más! Hisz annyit látta egykor nyomorult, reszketeg alakját, a kúszalt szakálltól övezett vén arcot és a sötét barázdák között meghúzódó nedves, pislogó szemeket ...

Istenem, honnan került elő? Annyi év után, miért sodorta utjába az élet? Biztosan itt csavarog megint a hangok bubájos palotája körül, mint annyi este, midőn Karolinát is kézenfogvavonta maga után.

— Gyerünk, gyerünk, siesünk, hátha valahogy sikerül mégis beférköznünk! ...

Bolondja volt a zenének és mindig valami csodába reménykedett. Hogy valaki elveszt a jegyét, vagy egy gazdag ur megszólitja:

— Szereti a zenét barátom — és beváltja őt, meg Linát valahová a karzatra.

Karolina azóta páholyba járt és az öreg szegény még mindig a csodákban reménykedik.

Mérj ő volt az. Nem lehet két ség benne. Karolin felismerte és reszketve bűjt a sarokba, nehogy az öreg is fellismerje őt.

Ezen az estén bányádan és szomorúan simult az urához.

— Szeretnék valamit mondan — suttozta és a férfi meglepve nézett rá.

— Ismertem valakit a multban ...

A férje arca jéggé fagyott és Karolin megdermedt mellette.

— Bocsásson meg, — dadogta és nem fejezte be, amit elkezdett ...

Másodszor egy délelőtt látta meg, amint a házuk körül álalkodott.

— Oh, Istenem, vajjon mit akarhat? Talán alalmizánát? Most már biztos volt, hogy az öreg is felismerte. Ő az emeleti ablakban állt és a rongyos vén ember az uccán a szemben lévő ház kapujához támaszkodott. Karolin oda merevült lábakkal állt a helyén, pedig szeretett volna elfutni. Az öreg vidáman nézett rá, később a kezével is intezett, majd vörös szemével vágott feléje, mintha azt mondaná — Hiszen értelek! — és lassan elbicsegett.

Karolinát láz gyötörte. Nem volt többé a régi, öntudatos, bátor kis lény; az öreg ember meg jelenése rossz előjelként hatott rá. Pedig nem volt mit szégyelnie. Az öreg volt olyan nemes és finom lélek, mint bármely elsőkelő ismerőse és bizonyára jobb volt és önzetlenebb Karolinához mint ezek.

Azt a bizonyos darab kenyet, melyet annak idején ketté kellett törnie, hogy estére is maradjon belőle, az öreg szelte neki és megmentette ezáltal a legsűr-